

Posamezna številka 6 vinarjev.

"DAN" izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v administrativno mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravništvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vsta 1 f v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Kako se je začelo.

Bilo je pred 38 leti — o, kako čas hiti! — in na Kozarovi planini, blizu avstrijske »suhe medje«. Četa ustašev, ki so taborili visoko na gori Čorkovača, je štela kakih 400 mož. Buna je zopet preplavila nesrečno »Bosno ponosno«, turški dušmanin je z mečem in ognjem sekal in vžigal znamenje polumeseca v živo telo raje. Podnevi so visoki dimnati modrosivi stebri kazali uničujoče delo arnavtskih in bosanskih bašibozukov, ponoči pa je svetel žar neštivilnih pogorišč pričal, da kruta roka Mohamedanov ne prizanaša niti spečim ženam, starcem in otrokom. Kdor je mogel je bežal na planine in šume, ki so gosto obraščale njih brda in slemena. Tako se je naša četa množila od dne do dne z obupanimi, jadnimimi, izstradanimi žrtvami verske nestrpnosti in krute azijske — ne azijske, ne, ne, Mohamedanske na slovansko — deblo vcepljene divjosti — vsaj ti bašibozuki so po večini bili rodni bratje onih, katere so pobijali, jim domove požigali! Mislili so, da vrše boguljubno delo!

»A vera! ali res moraš sekati tako grde in globoke rane človečanstvu?! Po dolinah in planinah krvi pijani verniki Allah, pod njih mečem pa žrtve vere boga Krista — prvi kot drugi pripravljeni za svoje versko izpovedanje umreti in drug drugega zaklati! Ali človeški rod še zdaj ni prišel na pravo pot spoznanja, da edino prava vera je zakopana — kot najdražji človeški zaklad — v dru človeške duše in le v njej in nikjer izven nje! Ključ k temu zakladu pa tvori veda.« — tako je pravil in razmotrival inteligentom v taboru mož z imenom Pero Mrkonjić, naš poveljnik. Bil je Srbin z dušom in telom, visoke inteligence, stojič v polni meri na stališču moderne izobrazbe in ljubeč svoj narod brez vse. Ko smo sedeli v jesenskih večerih v kolu okoli ognja in je guslar popeval tužno osodo, slavo in trpljenje svojega naroda, so ti sinovi srbskih majk s pobešenimi glavami, krvavečimi srci in tresočim glasom sledili njegovim besedam — in ko je bel stariček s povešenim in zategnjenim glasom zapel — »a srpski sokoli bodo se rodili silni ko strele z oblakov, ter naš mili rod osvobodili« — je stopil naš vodja pred četaše, potegnil je handžar, da je za- blisnil ko jeklena iskra ter je vzkliknil: »Brača milo, vi, vi ste mi sokoli, vi čete osvetiti Kosovo, vreme je došlo, samo vere v sebe vam treba!«

V četo je šinil duh poguma, potrta srbska srca so iz teh besed srkala novi up, iz nožnic so zasiknili handžari: »Živi srbski narod, živi naš vojskoda.«

In ko je noč nastopila so se iz tabora začele raztresati četice broječe 10—20 mož, razškrpale so se po dolih in planinah ter začele vračati Turčinom »milo za drago.«

Jutranje sonce pa je v našem taboru zasijalo na turške glave, ki gam na rokah udariti po svojih trinajci, ki je imela pogum z vero — na kolih z odprtim očmi strmele nogih.

In tako se je začela osveta za Kosovo.

Duša tega gibanja (1875—76) je bil pregnani princ Petar Karadjordjević, zasledovan od krvnih psov Milana, ki je ponujal tisoč cekinov za njegovo glavo — živo ali v torbi. Vse kar je imel imetja, je nosil na sebi, a zato je razpolagal s četo večinoma besednih ustašev, ki so bili oboroženi s stanimi puškami, voščinoma le na kremen, ali pa samo s samokresji in handžari, — računajmo še nekako vreč koruze, uborna hrana njegove »armade«. Imel pa je nevstrašno, v nesreči in nezgodi vtrjeno srce, plameteče za dobrobit roda, kateri ga je rodil.

Milan Obrenović je zgnil v mlaki svoje razuzdanosti, sledil mu je njega vreden sin Aleksander, kate- rega so dobre Vile v pravem času položile v kraj, kjer ni mogel narodu več škodovati. In če bi se to ne zgodilo? Potem tužna srbska majka!

Tako pa je usoda naroda varno zasidrana na trdno, zvesto in neomejeno ljubezen svojega kralja, na modro, presojeno in zmerno vršenje njegovih kraljevih dolžnosti.

Kaki prizori so se mogli zadnje leto v kraljevem konaku odigravati? Le pero Shakespeara bi moglo približno tragedijo to popisati. Mlada srbska kri, vroča ko živa lava je besno tirjala smrt, pogin in peko, da da duška ranjeni srbski duši. Državni in armada so hrepneli po slavni smrti — »da ne propade država in narod«. — »Čiča Pero« pa je ostal hladen, miren, varno je obračal krmilo države, da ne postane rop prežečih sovražnikov — in naj pride kar hoče (najbolj kritičen čas še lahko pride) naj svetovno politično obzorje vplamti v ognju in blisku, naj krvavo valovje pljuska od države do države, on bo sidro, na katero bo usoda srbskega naroda varno in trdno priklopljena, zvezda srbskega naroda ga bo vodila prav. Pod imenom Pero Mrkonjić je začel princ Petar svojo vlogo kot ustaševodja v bosanskih planinah kralj Peter I. Karadjordjević jo bo končal kot car srbski. —n.

Konec vojne v Macedoniji. — Bolgari popolnoma poraženi

(Bizojavno poročilo srbskega tiskovnega urada »Dnevnu«.)

Ker se smatra vojna v Macedoniji za končano in sicer s popolnim porazom bolgarske armade ob Bregalnici, Zletovski reki, in Strumici, iz katerih krajev je bolgarska armada popolnoma pregnana, objavljamo na merodajnem vojaškem mestu avtentične podatke, iz katerih se vidi bolgarska in srbska vojna moč v najbolj krvavih bojih, znanih iz novjših časov. Iz teh podatkov se vidi vsa ljutost trčenja dveh armad ene ob drugo, vsa neodoljivost v dolgi in krvavi borbi, v kateri je končno bila štrta bolgarska armada. Ti boji so v desetih dnevih pogoltili okoli 50.000 mrtvih in ranjenih z obeh strani.

Koncentracija čet.

Po teh avtentičnih podatkih je bil pripravljen zahrbtni bolgarski napad z gosto koncentracijo bolgarskih čet na črti Zletovska reka-Bregalnica-Kriva Lakavica in severno od te bage na stari srbsko-bolgarski meji.

Od srbske strani je bila izvršena koncentracija čet na prostoru od stare srbsko-bolgarsko-turške meje proti Osogovski planini. Zletovski reki, Krivi Lakavici in Vardarju z ene in Moravi z druge strani. Na tem prostoru se je nahajala glavna masa srbske armade, a slabše ena divizija je bila postavljena kot krilna zaslonba operacijske fronte na prosto od Garvan planine do Bregalnice.

Orki so s svojo koncentracijo podaljšali srbsko fronto, ali so uporabili vso svojo glavno moč za obrambo Soluna. Od glavne svoje grupe so izločili eno divizijo in jo razvrstili kot krilno zaslonbo proti Gjeogjeliji in Nigriti.

Srbska posadka utrjenega Pirota je varovala planinske prehode v tem okolišju, a rayno tako je tudi srbska posadka utrjenega Zaječarja varovala planinske prehode v svojem okolišju.

Bolgari so izvršili svojo koncentracijo naslednje:

Pri Kočani in Štipu je bila močna četna armada generala Kovačeva, sestavljena iz 2., 4., 7. in 8. divizije, skupno 4 divizije, ena brigada in ena divizija prostovoljcev, skupno 120 bataljonov in 230 topov.

Pri Čustendilu je bila bolgarska tretja armada, sestavljena iz dveh (6. in 12.) divizij s 40 bataljoni in 78 topovi. Pri Slivnici in Sofiji je bila koncentrirana peta armada pod generalom Radkom Dimitrijevim, sestavljena iz treh (1., 13. in 14.) divizij in konjeniške divizije, skupno 56 bataljonov s 120 topovi. Ta armada je imela prodirati proti Pirotu in Nišu. Severno od pete armade je bila koncentrirana prva armada pod generalom Kutinčevim, z nalogo, da drži v šahu srbsko trdnjavo Zaječar. Prva armada bi imela kooperirati s peto, a imela je 50 bataljonov s 120 topovi.

Bolgarski vojni načrt.

S tako koncentracijo proti osmerim srbskim divizijam so razvili Bolgari železen lok. Bolgarska armada je bila od srbske veliko številnejša, ker vsaka bolgarska divizija v vojnem stanju je številno tako močna kot poldruga srbska divizija.

To svojo glavno moč so Bolgari razdelili tako, da so sestavili pri Čustendilu grupo od dveh divizij in odtod so izločili eno brigado za ojačenje levokrilne grupe. Na črti Kočana-Štip so zbrali štiri divizije, med to čustendilsko grupo se je pa nahajala divizija prostovoljcev. Na ta način so Bolgari pripravljali klesče, da stisnejo srbsko armado in jo vržejo z ozemlja, na katero so Bolgari pretendirali. Oni so hoteli z nenavadnim napadom prodreti do Vardarja, kjer bi zasedli desno njegovo obalo, a svojo akcijo so mislili dokončati s preganjenjem srbske armade.

Štipski konec bolgarskih klesč se je imelo vreči na srbsko armado na njenih položajih na Ovčjem polju, a čustendilski konec teh klesč je imel zlomiti vso srbsko moč, on enemu je pa ta (čustendilski) konec klesč imel poslužiti v slučaju bolgarskega neuspeha kot osnovka na umikanje in reševanje četne bolgarske armade. V tem slučaju bi mogli napraviti Bolgari še močnejše klesče, ker bi zbrali pri Čustendilu 3. in četrti armado, medtem ko bi prva in peta armada koncentracijsko prodirali proti Nišu in dalje, tako da bi srbska armada bila popolnoma odrezana od svoje najnaravnejše baze v sami kraljevini Srbiji.

Zakaj so Bolgari izvršili zahrbtni napad brez vojne napovedi?

Bolgari so upali, da dosežejo popolnoma svoj namen, ako Srbe nepričakovano napadejo brez vojne napovedi in za to se niso niti pripravili za invazijo v samo Srbijo, temveč so vse pripravili za nepričakovan in strahovito krvav napad v Macedoniji, ker so mislili, da bodo na ta način via facti dosegli, kar so nameravali, potem bi se pa delali kakor bi ničesar ne vedeli in bi privolili na pogajanja na podlagi novega položaja.

Začetek krvavih bojov ob reki Bregalnici.

Srbske čete so bile dislocirane po bivakih na glavnem položaju dalje od Zletovske reke in Bregalnice, na sami črti so se pa nahajale slabe predstraže, ki so jih Bolgari več noči na raznih točkah nenadoma napadali, ker so mislili, da bodo s tem premotili srbske čete, da bi končni, pravi napad smatrala za navaden kratkotrajen napad. Taki napadi so se vršili na najrazličnejših točkah.

Usodno noč 17. junija (po starem koledarju) so Bolgari ob 2. zjutraj izvršili napad na celi fronti. Razvil se je krvav boj na bajonete od Redke bukve do izliva Krive Lakavice. Srbske predstraže so se borile za vsako ped zemlje. Redka Bukva, kjer se je nahajala samo ena srbska stotinja in je služila (hrb Redka Bukva) kot točka za posmatranje, je zavzela ena bolgarska brigada. Desna bolgarska grupa (7. in 4. divizija) je napadala proti Gromovemu vrhu in potiskala nazaj srbske predstraže do vasi Dreaak in Senovo. Manjši je bil uspeh napada leve bolgarske grupe, ker so se Srbi branili z veliko odpornostjo na črti Suševu - Trogevcu (kota 650), kjer so dobili ojačenja in tukaj se je razvila strahovita borba, v kateri so se prav pogostoma rabili bajoneti.

Srbske čete, ki so se nahajale na levi obali Lakavice in niso bile napadene, so se vrgle na levi bok leve bolgarske grupe v smeri črte Šilo - Sasava, ali še predno so presle Lakavico, so se pojavili od desnega boka Bolgari, ki so na Parvanu napadli srbsko skrajno desno pobočnico, sestavljeno iz konjenišva in dveh stotnij pehote in ker so se Bolgari razvili v smeri proti vasi Berovo, je bil ustavljen srbski napad s te strani in Srbi so bili primorani braniti bok cele armade.

Obupni in krvavi boji okoli Krivolaka.

V tem času je bilo pri Čustendilu vse mirno. Desna bolgarska grupa je poskušala postaviti topove pri Drenku, ali ko je prišla na štrle

razdalje od Črnega vrha, so jo ustavile srbske havbice, ki so bolgarsko artilerijo pokosile in na širokem prostoru je bil bolgarski napad tukaj definitivno ustavljen.

Pri levi bolgarski grupi se je nadaljeval obupni boj. Bolgarski polki so se tukaj formalno davili s srbskimi. Na tej celi fronti se je vodil najstrašnejši boj in v groznih trenutkih se je reševalo o zmagi ali porazu srbskega najsrajnejšega desnega krila oziroma zaščite armadnega krila.

Timočani (timoška divizija) so obrnili fronto proti severu in vzhodu, a sovražnik jim je bil spredaj in na levem boku, na desnem boku Vardar, a v ozadiju blatna neprehodna Bregalnica. Umikati so se mogli samo preko mostu pri Krivolaku in samo tam so imeli tudi zvezo s trenom. Divizijski poveljnik je poslal konjeništvu ojačenje, ali to je dospelo samo do Petrika, ker v tem je konjeništvu bilo že vrženo z Gačvana in se ustavilo neposredno pred mostom, da ga brani.

En polk, ki je spadal k tej diviziji, se je nahajal pri Gjeogjeliji in je bil poklican hitro nazaj. Polk je marširal forsirano ob desni obali Vars severa preko Lakavice in končno Kapijo. Ena stotinja je pohitela še hitreje pred polkom in ojačila konjeništvu pri Krivolaku, polk je bil pa poslan proti Garvanu.

Razvil se je boj proti trikrat močnejšemu sovražniku. Pri Petriku je divizijski poveljnik izločil iz rezerve in poslal v boj en bataljon. Borba traja celi dan in ako se začne kaka stotinja umikati, stopajo oficirji naprej in vodijo stotnjo za sabo naprej. Druge rezerve ni več, mora se vztrajati. Moč in odpornost pada in se zopet dviga nadčloveško, Bolgari so začeli napadati že trik, se je moral pustiti, divizija se se ni več moglo obdržati položajev. Bolgari so pri Krivolaku predrl Petrik se je moral pustiti, divizija se razvija v novo fronto in drži pod ognjem most pri Krivolaku. Borba se nadaljuje še pet dni in v njej sodeluje pehota, konjeništvu, topničarstvo in tehnični oddelki. V obkopi je zašel tudi armadni štab. Topovske kroglice so bile prej tempirane na kartečne distance. Sedaj Bolgari potiskajo Srbe, sedaj zopet Srbi Bolgare, na dolgi fronti in na ozkem prostoru kakih sto metrov razdalje! Srbske čete gledajo, kako od Radovišta prihajajo neprestano nove čete in končno napade celih šest bolgarskih polkov Srbe na desnem boku, a bolgarski četaši zažigajo vasi in izzivajo v prebivalstvu paniko!

Bolgarski poraz pri Redki Bukvi.

Medtem, ko se Timočani pet dni tako obupno borijo, se vrši glavna bitka na Bregalnici. Ko je bil bolgarski napad od Kočane ustavljen, so se Srbi pripravili na protinapad. Redka Bukva ni več observacijska točka, temveč nepremagljiva zaslonba, na kateri se imajo zlomiti bolgarske klesče in se je imelo odrezati bolgarske štipske od bolgarske čustendilske armade. Poveljniki so se tega zavedali in so izvršili takoj napad v treh kolonah proti Bolgarom proti Carevemu vrhu in Tesnovu. Bolgari so bili vrženi čez Zletovsko reko in vrženi po veliki in krvavi borbi nazaj.

Srbska odločilna zmaga na Rajčnem Ridu.

Bolgari so se vendar še držali na Rajčnem Ridu, kjer je bilo koncentriranih osem njihovih polkov z enim topničarskim polkom. Rajčnin Rid je najmočnejša naravna utrdba. Šumadinci in Moravani (šumadijska in moravska divizija) so se borili kot levi in končno zavzeji Rajčnin Rid in s tem je bila odločena bitka v Macedoniji.

Hrabra timoška divizija zavzema zopet Krivolak.

Cel ta čas (pet dni) so se Timočani borili na jugu tako, da niso mogli Bolgari, ko so zasedli Krivolak, prodreti niti šest kilometrov od pravega srbskega desnega krila z desnega brega Bregalnice; tu bi imeli premagati srbski odpor. Bolgarom je pošlo za roko, da so obvladali skrajno levo krilo, ali desnokrilne baterije z Bogoslovačkog brda niso dovolile Bolgarom, da bi se učvrstili na tej črti.

Nemški Mihel

šepeta carju Ferdinandu zapeljive skušnje, katerim se je dal zapeljati.

Po bitki, ki je trajala pet dni in pet noči ni odnehala moč srbskega odpora. Srbi so vztrajali, dokler niso dospela ojačenja in boj je končal srbsko zmago, a Krivolak je padel v srbske roke.

Krivolak je najsijajnejša epizoda cele borbe, epizoda na to, ker se glavni boj bije ob Bregalnici, a s prodiranjem proti Krivolaku so hoteli Bolgari samo odpreti pot svojim četašem v Macedonijo, da tam masakrirajo prebivalstvo in izzovejo paniko, ker Krivolak ni imel strateške važnosti na odločitve v vojni.

Bolgari se umikajo.

Po izgubi Rajčnega Rida se umikajo Bolgari proti Seskaji in Črnem kamenu. Srbsko konjeništvu se je podalo z vso odločnostjo na preganjanje sovražnika. Srbske čete so s tem razbile bolgarski center in bolgarska armada pri Štipu je bila popolnoma odrezana od čustendilske armade. Po tej zmagi se je porabil celi dan za urejevanje utrjenih položajev pripravljala umikanje v novi smeri preko Strumnice in Pebčeva proti severu.

Orki so se v tem času po zmagi pri Kukusu že približavali Dojranu, ki so ga po krajšem boju tudi zavzeli, potem so pa izvršili priprave za napad na sotesko Bemošico.

Preganjanje umikajočih se Bolgarov.

V tem so se pri srbskih četah spopolnile izgube in po enodnevnem počitku se je ena srbska divizija vrgla na preganjanje bežečih Bolgarov, ki jih je preganjala konjeniška divizija proti Radovištu iz Kočane. Bolgari so se umikali naglo in v neredu in puščali na cesti orožje, municijo in ogromno količino hrane. Tako so Bolgari zapustili tudi Štip in bili vrženi daleč proti vzhodu.

Tako je po šestdnevni bojih bila končana bitka ob reki Bregalnici, kjer sta proti srbski vojski stali dve močni bolgarski armadi s 180 bataljoni in 280 topovi.

Volno prvenstvo Srbije na Balkanu.

Bolgarski poraz ob Bregalnici je za bolgarsko armado ono, kar je bil za Turke poraz pri Lule Burgasu in s tem je srbska armada pokazala visoko stopnjo svoje nadmočnosti in prvenstva.

Pismo iz Rumunije.

Začetek vojne.

Galac, 12. julija.

»Konečno, konečno«, to je beseda, ki se čita iz vseh obrazov, ki se sliši iz vseh ust. Konečno je šla rumunska armada čez mejo in je zasedla bolgarske okraje. »Zmaga, zmaga«, doni med ljudstvom. Vse čaka poročilo. — Zopet in zopet lete po ulici bosopeti dečki z umazaniam fesom ali z zašepahano kačjo na glavi in kriče s hripavim glasom: »Zmaga, zmaga! Adeverul!... Adeveruuul!...« Ljudje mu trgajo ti- ste iz rok. Nobeden ne gleda prvih člankov — vse išče samo zadnjih poročil.

»Silistria, Silistria!« »Slava vojsci, slava armadi. Viva!« In naenkrat je skupaj cela gruča ljudi.

Rumunci so si globoko oddahnili. V njih se je zbiralo toliko pozebljenosti po vojni, da jim je nekako odleglo, ko so čete prestopile mejo. S tem je izpolnjena njih največja želja.

Narod in armada sta tako združeni, da čuti vsak človek, ki je ostal doma, da je član one armade, ki je šla preko Donave. Zato se čita samo poročila z vojne.

Neutrudljivo je to bojno navdušenje. Vsako poročilo o uspehih spremlja kliči sovraštva proti Avstriji in — »Hura, vojna!« — »Pogin Bolgariji!« — in nato sledi himna:

»Trajasca regele! In pace si onor!« (Živel kralj v miru in časti!)

Vedno in povsod doni ta pesem na ušesa. Rumunji zmagujejo.

Novice.

Kaj novega?

»Danes velika manifestacija za vojno. Pridite vsi!«

»Včeraj je bilo v Bukarešti grško poslanstvo. Dvor je priredil galadine. Kralj je napil grškemu kralju: Živeli Grki! Živel kralj!«

»Rumunski poslanik v Rimu g. Diamandi se je prijavil kot prostovoljec za vojsko.«

»Komite več kot 100 kupcev je prevzel nalogo, da bo skrbel za družine rezervistov.«

»Princezinja je obiskala vojaške bolnice in si je dala od zdravnikov pokazati vse prostore. Ranjenci še niso došli.«

»Po celi deželi so kmetje navdušeni za vojno in so pripravljeni na vse žrtve za domovino.«

To so dnevne vesti.

Nemški Mišel v Rumuniji.

Večina listov sedaj nima časa mnogo premišljati o novi politiki. Domači listi pišejo za Rusijo, seveda rezervirano — naglašajo se povsod samostojnost. Tem bolj pa hiti »Bukarest Tagblatt« reševati nemško politiko. List piše pred vsem proti Balkanski zvezi, češ: »V krvi se je rodila, v krvi bo poginila. Nikoli nismo bili nje prijatelji, nikoli ne bomo.« — Zveze ne več in ne bo več od smrti vstala.«

O Rusiji piše sledeče:

»Za nas je mogoče troje: da smo samostojni — da smo z Avstrijo — ali da smo z Rusijo. Prvo je skoraj nemogoče, ostane torej drugo dvoje. Kaj je boljše, Rusija bi bila v vojni najbrže tepena (nemški Mišel misli to za gotovo!) Toda tudi v slučaju zmage, bi bilo boljše pasti s premagano Avstrijo kot njen zaveznik, nego deliti zmago z Rusijo. Zakaj? 1. Rusija bi izvršila agrarne reforme. 2. Vpeljala bi v šole in urade ruski jezik. 3. Poslala bi 50.000 ljudi v Sibirijo (po poljski vstaji leta 1863 je poslala 200.000 Poljakov tja!) Ker je zavednih, inteligentnih ljudi komaj 10—20.000 na Rumunskem, bi lahko poslala vse v Sibirijo in narod bi propadel.

Tako straši Mišel Rumune. Pa mu najbrže ne verjamejo, rajše mu kažejo na Mažarsko. Tako je sedaj pri nas. A pri vas?

Dovtipi.

Ideali klerikalnega »Danicarja« in njegovo delo za slovenski narod.

Ze zadnjič je našo pozornost vzbudil neki podlistek v »Slovencu« o Velehradu in o Cirilu in Metodu. Ker Slovenci nimamo humorističnega lista skrbje klerikalci na tak način za našo zabavo. Nasmejali smo se tistemu podlistku prav pošteno. Sploh je velika ironija, da se spravi klerikalci na proslavljanje dveh slovenskih blagovestnikov! Brata Ciril in Metod sta nestla med slovenske narode s slovensko knjigo tudi slovensko kulturo — dočim stoji današnji klerikalci v službi Rima in so enaki onim, ki so učili veliko in sveto delo Cirila in Metoda. — Kljub temu hočejo klerikalci porabiti Velehrad in čaščenje slovenskih blagovestnikov zase. Zato hočejo na Velehradu napraviti veliko božjo pot, ki bo nesla lepe tisočake na leto in bo posebno češkim klerikalcem dobro služila.

Letos se je porabila 1050letnica za klerikalno agitacijo. Na romanje na Velehrad sta šla tudi dva slovenska »Danicarja« z Dunaja. Eden od teh J. P. je napisal o tem poročilo. Ze zadnjič smo omenili, da ta »Danicar« niti ni vedel, da je sv. Ciril pokopan v Rimu — zato je šel na grob sv. Cirila na Velehrad. Od tam je pisal poročilo.

Kako slovenska je ta božja pot, nam pokažejo imena, onih, ki so poslali na Velehrad svoje pozdrave. Najštevijo jih nekaj: baron Blegben, knez Lobkovitz, knez Schwarzenberg, grof Mennsdorf baron

Stürgkh, knez Windischgrätz, itd. Ali ste že kdaj slišali, da so se ti gospodje navduševali za Slovanstvo? Ta imena pričajo dovolj, kaj naj postane Slovanom oni Velehrad, kjer je bilo nekaj središče nove slovenske kulture. In »slovenski« akademik današnjih časov nima boljše ga dela, kakor da proslavlja te vrste slavnosti na Velehradu, ki onečajejujejo sveti spomin slovenskih blagovestnikov in ponižujejo sveto slovensko ime.

Klerikalni »Danicar« pa je v svojem poročilu nehoté napravil nekaj dovtipov, ki jih za danes ponudimo čitateljem v zabavo.

Shod je pozdravil tudi J. E. kardinal Skrbensky. »Danicar« je gotovo mislil, da je ta J. E. naš Janez Evangelist. Pa se je zmotil. Kardinal Skrbensky se imenuje Lev. Oni J. E. pomeni češko: Jehu Eminence, t. j. po naše Nj. Eminenca — kar slovenski »Danicar« seveda ni razumel.

Klerikalci so naredili svoje društvo »Velehrad«, ki naj skrbi, da se razvije božja pot. Glavni namen je, da se sezida romarski dom.

»Danicar« pravi o tem: »Podpore za romarski dom so potrebnejše in večjega pomena kot podpore za misijone v Afriki, ker duhovne vaje ljudstva bi bile dalekosežne vrednosti.«

Glejte ga »Danicarja«, kako je praktičen: on dobro ve, da domačim klerikalcem božje poti več neso — nego afriški misijoni.

Kdaj so eksercicije uspešne?

»Danicar« piše: »Pater Smidt se pridružuje v popolnem obsegu besedam dr. Stojana in povdarja, če bi hočele duhovne vaje doseči svoj uspeh, bi morali imeti vsak udeleženec svojo posebno sobico. Aha! Posebno sobico. Zato naj slovenski romarji zneso skupaj denar za romarski dom!«

Kaj pa pater Jemelka?

Pater Jemelka je na Češkem znan kot eden najbolj zabitih jezuitov. Pater Jemelka pravi, da bi moral biti romarski dom za duhovne vaje. Pa ne samo za to! »Danicar« piše: »Na Moravskem se mnogo dela, to so pokazale zadnje volitve, ali treba je ljudi še bolj poučiti, še bolj jim vzbuditi versko zavest. Prepričanje, da bi se dalo iz ljudstva moravskega pridobiti 90 odstotkov za Kristusa.«

»(Mi pravimo: Za Kristusa že, ampak za Jemelko ne!)

Skrb za Kristusovo vero?

Pater Jemelka je mnenja, »naj bi se romarski domovi zidali po celi Moravi, naj bi duh Kristusove vere prešel v širne vrste moravskega ljudstva...«

Ubogi Jemelka. Letos se obhaja že 1050letnica, odkar je duh Kristusove vere prinešen po sv. Metodu prišel na Moravo in zdaj naj ga šele Jemelka širi z romarskimi domovi!

Gospa Ant. Rosenbergova se tudi s toplimi besedami zavzema za domove. Pove, da ima društvo sedaj 13.000 članov. Ko bi vsak dal 10 K, bi bil dom postavljen na Velehradu, ali vsak naj da vsaj 1 K, da se položi v jubilejnem letu temeljni kamen, da se bo dom imenoval: »Jubilejni dom sv. Cirila in Metoda.« Gospa Rosenberg ima sumljivo židovsko ime — zato se zavzema za denar.

»Danicar« ne zna slovensko?

»Danicar« piše: »Nato je zaključil podpredsednik pater Smidt zborovanje društva »Velehrad« in nato je sledila poklonitev (Huldigung) sv. Cirilu in Metodu.«

Uboga slovenska brata, ki sta morala sprejeti ta Huldigung.

Razume se samo posebi, da je šel na to brzojav z Velehrada v Rim — in iz Rima je prišel papežev blagoslov. Govorili so potem znameniti možje.

Zanimiv roman:

»Danicar« piše: »Ko je bilo to končano, je bila okrog pol enajstih slovenska maša, katero je daroval bolgarski nadškof R. Menini, ki je ta dan, v ponedeljek, obhajal 50letni jubilej mašniškega posvečenja. Nadškof Menini je Dalmatinec, študiral je na Dunaju pravo. Tukaj se je bil zaljubil v neko nadvojvodinjo. Ali namignilo se mu je, naj pusti to ljubezno, vsled česar je on nato vstopil na Dunaju v samostan h kapucinom. Od tega časa mu je bil cesar vedno naklonjen, in ko se je šlo za škofijo v Sofiji, je bil on imenovan. Cesar je ostal njegov prijatelj, kakor tudi vseh katoliških Bolgarov.« (Za počti!)

Važni gostje!

V ponedeljek je Weihbischof (»Danicar« ne ve, da se pravi pomožni škof) olomuški dospel na Velehrad.

Kulturne misli slovenskega akademika.

Na koncu piše »Danicar«: »Dodatno k temu poročilu hočem podati nekaj svojih misli, oziroma postaviti v premislek celi slovenski katoliški javnosti, zlasti pa še častiti duhovščini.«

In kaj mislite, kakšne so te misli?

»Danicar« piše: »Ali ne bi bilo dobro, da bi se tudi pri nas na Kranjskem sezidal tak dom za romarje, in sicer na Brezjah?«

To je edina »svoja misel« slovenskega akademika studioza filozofije (sit venia verbo!) Ona mladina, ki se je včasih navduševala za slovanstvo, za kulturo, za boj, se danes navdušuje samo še za romarski dom na Brezjah.

Vsak pošten Slovenec — pravi »Danicar« naj da po 1 krono) pa bo romarski dom.

Kaj kultura, šola, slovenstvo. Vsi taki ideali so tuji klerikalni mladini. Njih geslo je romanje, božja pota in spletenje ljudstva za klerikalne namene — tudi če v to služijo kot sredstvo dve svetli imeni Cirila in Metoda, ki ju Bog obvari pred klerikalnimi slavnostmi in idiotskimi poročevalci. Amen.

V soboto ob 8. uri v »Narodnem domu« koncert in veselica naprednih jugoslovanskih učiteljskih abiturijentov in abiturijentk.

Dnevni pregled.

Češki zdravniki, slovenska vzajemnost in — humaniteta. (Sestavljeno po bolgarskih in čeških virih.) Sofijski Dnevnik piše, da je došlo v Sofijo po prizadevanju prof. Kukule več čeških zdravnikov, da bi oskrbovali ranjene Bolgare. Bolgarski list pristavlja k tej notici, da so češki zdravniki odrekli svojo pomoč v Belgradu, ker obsojajo verolomnost Srbov, ki so povzročili sedanjo bratromorjo. Tako bolgarski list! — Nedeljska številka »Narodnih Listov« prinaša oklic prof. Kukule na češke zdravnike, ki bi hoteli iti v Bolgarijo, »da takoj naznanijo svoj sklep in se podajo na pot.« — K temu pristavlja praški »Cas«: Mislimo, da ni naloga čeških zdravnikov delat enostransko politiko, temveč v kolikor je to mogoče, dati svojo pomoč kakor Bolgarom, tako Srbom, kajti vsi jo v enaki meri zaslužijo in potrebujejo. Človekoljubnost ne pozna enostranosti. Drugačno postopanje je nepravilno in bi moglo škoditi češki stvari na Balkanu. — Pristavljati nimamo ničesar.

Radi obilice aktualnih stvari smo morali za danes izpustiti naš podlistek »Otrok ljubezni«.

Iz ljudskošolske službe. Suplentinja Antonija Göderer je imenovana za prov. učiteljico na dekliški ljudski šoli v Spod. Šiški. — Definitivna učiteljica na ljudski šoli v Vremu Julija Kalin je v enaki lastnosti prestavljena na ljudsko šolo v Podkrajcu.

Razpis učiteljske službe. Na dvorazredni ljudski šoli v Vremah (okraj Postojna) se razpisuje učno mesto za učiteljico v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo predpisanim putem do 10. avgusta 1913.

Abiturijentom srednjih šol daje informacije v svrhu študij na eksportni akademiji na Dunaju »Jugoslavija« društvo jugosl. trgovskih ved. Kdor želi pojasniti naj se obrne na: M. Kostanješek, štud. exp. Sv. Štefan M. Kostanješek, štud. exp. Sv. Štefan Šmarje pri Jelšah, Štajersko.

Razstava perutnine v St. Jerneju. Samostojni perutninarški odesk c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani priredi o priliki razstave prašičev v St. Jerneju v torek, 16. septembra t. l., razstavo perutnine v zvezi s premo- vanjem. Namen razstave je, pokazati dosežani razvoj dolenjskega perutninarstva in spodbuditi naše gospodinjstvo k nadaljnjemu napredku v tej važni gospodarski panogi. V razstavo se pripušča vsa domača perutnina, kokoši, race, gosi in purani: od vsake najmanj po 3 živali. 1 samec in 2 samice, n. pr. 1 petelin in 2 kokoši itd. Živali se morajo razstaviti v čednih, dosti velikih kurjih. Kdor želi razstaviti svoje živali, se mora prijaviti do 15. avgusta t. l. pri svojem županstvu ali pa pri kmetijskem društvu v St. Jerneju in mora povedati, kakšno perutnino in koliko je želi razstaviti. Županstva po sodnih okrajih Kostanjevica, Krško, Mokronog in Novo mesto so naprosena, da sprejemajo do 15. avgusta prijavila k razstavi in

jih potem pošljejo kmetijskemu društvu v St. Jerneju.

Razstava prašičev v St. Jerneju. C. kr. kmetijska družba priredi v torek, 16. septembra t. l. v St. Jerneju razstavo prašičev v zvezi s premo- vanjem. Namen tej razstavi je, pokazati, kako je dolenjska prašičjareja v zadnjih letih napredovala in v kakih meri jo bo kazalo nadalje pospeševati. V razstavo se sprejemajo le plemenski prašiči, namreč mrjasci in plemenske svinje, in sicer breje svinje in svinje s praseti. Kdor želi kaj razstaviti in se poganjati za premije, mora svoje živali prijaviti do 15. avgusta t. l. pri svojem županstvu ali pa pri kmetijskem društvu v St. Jerneju in mora povedati, kakšne živali in koliko jih želi pripeljati v razstavo. Županstva okrajev Konstanje- vica, Krško, Mokronog. Novo mesto so naprosena, da zbirajo prijavila do 15. avgusta in jih nemudoma pošljejo kmetijskemu društvu v St. Jerneju, ki mora pravočasno poskrbeti za napravo potrebnih ograj na razstavi- šču in za skupni seznam vseh raz- stavljalcev.

Naboj kot igrača. 12letni pastir- ček Janez Peterka iz Osredkov pri Dolskem, okraj Kamnik, je dne 13. t. m. streljal z nabojem. Pri tem si je odstrelil sredinec desne roke in se poškodoval na obeh rokah in na obrazu. Nahaša se v deželni bolnici v Ljubljani.

Dva nepoboljšljiva sta brata dvanaestletni in enajstletni Ivan in Anton Šusteršič iz Brezovice pri Borovnici. Vsled slabe vzgoje sta imenovana fantiča le redkokdaj doma, potepata se podnevi po bližnjih gozdovih in imata navado, da prenočujeta večinoma le na kozolcih, dočim hodita ponoči okrog in kra- deča kakor srake. Pred osmimi dnevi zvečer sta se priplazila v hišo po- sestnika Jakoba Koširja iz Niževca in sta se pustila zapreti v hiši. Ko so domači ljudje že spali, sta se spravi- la v neko čumnato, odkoder sta od- nesla svinjski prekaleni žledec, hle- bec kruha, dva litra vina in ravno toliko mleka. Po izvršeni tatvini sta šla tatova v hlev okradenega po- sestnika, kjer sta prenočila na neki prazni postelji. Ukradene jestvine sta deloma pojedla, vino pa popila. Pustila sta samo prazno steklenico, kjer je bilo vino in ostanke mesa in kruha. Take in podobne tatvine sta mlada tatova izvršila meseca ja- nuarja pri trgovcu Alojziju Godcu in Ivanu Kranjcu v Borovnici, aprila meseca pri gostilničarju Majaronu na Brezovici in pri posestniku Lovru Drašlerju v Dražici in meseca junija pri posestniku Jakobu Petelinu na Brezovici. Ker se stariši mladih ne- poštenjakovičev žalibog ne zmenijo za vzgojo svojih otrok, bi bilo do- bro dati mlada fanta v kako poboli- ševalnico.

Aretacija. Delavca Jožeta Grab- ca iz Toplice sta pred nekaj dnevi brez vzroka napadla s palico na cesti pred neko gostilno v Zagorju dva del- lavca. Grabec je zadobil pri tem več poškodb. Napadalec sta mu izbila eden prednji zob. Oba delavca je orožništvo aretiralo in izročilo okraj- nemu sodišču v Litiji.

Tatvina. V noči na 13. t. m. je izginilo delavcu Francu Feiferju iz Toplice iz nezaklenjene spalnice 110 kron poleg dveh srebrnih, žepnih ur. Na sumu tatvine je bil neki samski delavec, katerega je orožništvo are- tiralo in izročilo okrajnemu sodišču v Litiji.

Vlom. Dne 10. t. m. dopoldne je bilo za odsotnosti domačih ljudi vlomljeno v hišo posestnice Marije Zorc v Dragomerju. Doslej neznan storilec je preiskal vse omare in po- stelje, na kar se je odstranil iz hiše, ne da bi kaj ukradel. Najbrže mu je dišal denar, katerega pa ni dobil.

Predrzen napad. Kakor se iz Kranja poroča, je pretekli ponedeljek neznan potepuh napadel ne daleč od mestnega pokopališča v Kraju vrtnarja Ermana. Potepuh je Ermana vrgel na tla in ga je začel dušiti. Pri tem je kričal: »Denar ali življenje!« Samo srečnemu slučaju, da sta prišli dve deklici v vrtnarjevo hišo naku- povat rože in alarmirali sosede, se mora Erman zahvaljati, da ni postal žrtev potepuha, ki je nato pobegnil.

Umor ali samomor? V nedeljo zjutraj so našli 33letno Terezijo Ko- bilca iz Dvora pri Polhovem gradu v njeni spalnici v dvema ranama na vratu mrtvo. Poleg trupla je ležal v postelji dolg kuhinjski nož z odlom- leno konico. Ni izključeno, da gre v tem slučaju za umor.

Nesreča. 13letnega posestniko- vega sina Andreja Kvedra iz Prevol pri Kamniku je te dni neki hlapec pri košnji vsled ne previdnosti vrezal s koso v levo roko in težko poško- doval.

Med delom ponesrečil. V tovar- ni za smodnik v Kamniku je pones- srečil te dni monter Konrad Fader- ny. Med delom mu je odletel v levo oko kosce železa. Faderni je zadobil težko poškodbo.

Otrok utonil v domačem vo- njaku. Preteklo soboto zjutraj je pa- dla dveletna posestnikova hči Jožeta Svete iz Pekla pri Preserju v domač vodnjak in je utonila.

Nasilen godec. Te dni je prišel neki samski železniški delavec s harmoniko v gostilno Franca Rem- škarja na Brezovici in je hotel tam nanjo igrati, kar pa mu je gostilničar prepovedal. To pa je godca tako raz- jezilo, da je razbil gostilničarju več kupic in stolov. Nato je preklinjaje zapustil gostilno.

Poneverba. Dne 9. t. m. je poslal trgovec z mešanim blagom Julij Novljan iz Medvod 45letnega dni- narja Jerneja Skodlarja k nekemu veletrgovcu v Ljubljano po sladkor. Dal mu je za sladkor 30 kron, katere naj bi onemu veletrgovcu plačal. Skod- lar pa ni šel z denarjem v Ljubljano, ampak je popival v medvodski okoli- ci po raznih gostinah. Drugi dan ga ej neki orožnik našel v Zapogah v neki gostilni. Skodlar je že skoro ves pomevnen denar zapravil.

Gramofon ukradel. Posestniku in gostilničarju Matiji Pestotniku iz Podzida pri Trojani je doslej neznan tat ukradel pred nekaj dnevi iz go- stilniške sobe gramofon s 14. gramofonskimi ploščami vred. Tat je tudi odnesel zlato brožo in naramen koš. Skupna škoda znaša 190 kron.

Tatvina. Kurjaču Antonu Prose- nu iz eSla pri Ljubljani je te dni ne- kdo ukradel v neki tamošnji gostilni ko je pri mizi zaspal, iz žepa telov- nika 25 kron vredno žepno uro. Na sumu tatvine je neki delavec srednje postave s črnimi lasmi in kariranimi hlačami.

Svetina pri Celju. (Smrten pa- dec.) V nedeljo se je baval sin Mar- tin posestnika Borovška z obira- njem črešeni. Nesreča pa je hotela, da se je fantu na veji ali spodrsnilo, ali pa, da je izgubil ravnotežje ter padel na tla. Pri padcu si je zlomil tilnik in bil na mestu mrtev.

Brezice. (Najden mrlič.) 8. t. m. je šel posestnik Fran Žerjavec iz Črnovca pri Brezicah v gozd gobe nabirat. Ko je prišel že precej v go- ščo, zapazi na obrazu ležeče truplo 80letnega prevžikarja Jurja Grmov- ška. Grmovšek je bil udan alkoholom in vrhu tega še epileptik. V pijanosti ga je napadla nabirže bolezen. Ker ni imel pomoči, je storil žalosten konec. Trupla se je že prišla trohnoha.

Drobiž. Iz Wildona so ponoči došle vesti, da divja na gradu Her- bersdorfu grozen požar. Požarna bramba ni mogla na pomoč, ker ni bilo dobiti konj. — V Konjicah so ustanovili nov odesk »Rudečega križa«, ki bo imel 12 članov za po- trebne rešilne akcije. — V Mari- boru so kradle 3 sestre pri ma- nufakturni veletrdki Pirchan blago in obleko. Vse tri so zaprli. — Pri Sv. Marku niže Ptuja je strela ubila posestnika Muhiču enega kon- ja, ko je pod nekim orehom vedril.

Napad na deželni samodrž. Iz Rog. Slatine se nam poroča: Ni še dolgo, odkar smo poročali o dveh slučajih, ki kažeta posirovelost ljud- stva v kaj živih bojah. In zopet nam je poročati o napadu, ki zveni čisto — eksotično. — Med Krapino in ko- pališčem Rogaska Slatina vozi vsak dan deželni samodrž. Tako tudi v nedeljo dne 13. t. m. Samodrž je bil menda dve uri od Krapine oddaljen, kar zagleda šofer na sredi ceste dva moža. Šofer da, kakor po navadi, znamenje, da bi se ognila. A moža- karja se nista zmenila za dano zna- menje in ustavila s samokresom in kamni v rokah samodrž. Dame so le- le kričati: a ker je bilo sredi precej samotnega kraja, je bilo klicanje dam na pomoč brez uspeha. Napadalec sta večkrat ustrelila na potnike, jih pa nista zadela. Med tem se posreči šoferju obrniti samodrž in v polnem tiru je hitel po orožnike v Krapino. Takoj se je odpravil nazaj z orožniki, kojim se je posrečilo uloviti lopova in ju izročiti varnemu zidovju. Med gosti v Rogaski Slatini je vladalo drugi dan veliko, razumljivo razbur- jenje.

Zanimiv slučaj v Rogaski Slati- ni. Pred tednom je umrl tukaj nagle srti — ravno ko se je pripeljal v kopališče — župnik Gladki Anton iz Bedekovščine na Hrvatskem. Imel je seboj spremljevalca, ki je, ko je za- pazil smrt gospodarjevo, popihal s kovečki, v kojih je imel župnik li- stine in gotovo tudi denarja. Pet dni je ležal v mrtvašnici. Četrti dan se je šele izvedelo za ime in bivališče pokojnega. Pogreba se je udeležilo okoli deset hrvatskih plavancožev (župnikov). Značeno je za komodi- teto hrvatskih župnikov, da niso spregovorili umrlemu sodrugu nobe- ne besede v slovo. Izgovarjali so se, češ: nikdo nam zato ne plači. Ne mo- remo pa zamočlati dogodka, ki kaže »krščansko ljubez« v jasni luči. Ko je umrl župnik, so brzojavili na vse strani, da poizvedo, kdo da je dotični spremljevalec. Kmalu nato je prišel brzojav iz kraljevine Hrvatske od neke gospe, ki je imela oziroma ima v kopališču svojega ljubčka — žup-

aika. A niso ji takoj odgovorili — in oboga, ljubezni hrepeneča Evina hči je pridrdrala v samodruhu v kopališče. Tukaj je našla svojega ljubčka izjara pri popolnem zdravju. Lahko si mislimo, kakšno razpoloženje je vladalo med obema!!

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Kako sodi Amerikane v Parizu. Danes prinašamo mnenje Amerikance v Parizu. To mnenje je seveda fantastično, ker ga piše znani koser Maurice Prax. Mnenje je pisano v obliki pisma, katero piše sin I. A. Blackfellerja svojemu očetu, kralju tapet v Čikagu. Sinček piše:

Ljubi oče!

Včeraj sem zapustil London in danes sem že v Parizu, v onem Parizu, o katerem ste mi že tolikokrat pripovedovali. Počakal sem z obiskom Pariza do junija ker priporočajo to vsi »Kazipotje po Parizu«. Junij je res najlepši in najživljajši mesec Pariza. Čez štirinajst dni bo tu »veliki teden« ali apoteoza družabnega življenja v Parizu.

Ampak Pariz je res majhno mesto s svojimi mikroskopičnimi hišami, s svojimi slabimi ulicami, ki so prevrjene druga čez drugo in ne lepe, ravne in krasne kakor v Čikagu. In vendar se je začel Pariz spametovati, začel je posnemati Čikago. Trg pred opero, velika avenue Champs Elisées, trg Madelaine in v vseh aristokratskih predmestjih in okrajih so sedaj že krasne hiše kakor pri nas z dvajsetimi nadstropji, s strehami, podobnimi hrbtnim velblodov, z jekleno sivimi, kamenitimi fasadami, na katerih bi lahko brusil nože. Pariz se je torej začel civilizirati. Ampak koliko časa je to trajalo.

Toda o svojih utisih vam bom povedal drugič. Danes vam bom poročal samo o neki zelo čudni stvari, za katero se niso zmenili doslej ameriški časopisi, ne vem, zakaj ne. Ljubi oče, odsvetovali ste mi, da bi šel katekret v kako pariško gledališče pogledat nove igre. No, sporočiti vam moram nekaj nenavadnega: predstavite si, da pariški dramatični avtorji, katerih produktivnost, pridnost in uspehi se pri nas tako hvalijo, niso napisali že več let niti ene nove drame!

Nikar ne mislite, da se šalim. Napram vam, ljubi oče, si ne bi dovolil take nespodobnosti. Ali veste, kaj se igra v Parizu? V Comedie Française igrajo »Hermanija« in »Damo s kamelijami«. Saj vendar poznate ti dve deli? Že davno sta izginili s čikaških gledaliških odrov.

Drugod zopet igrajo »Damo od Maksima«. Spominjam se, ljubi oče, da smo videli to ljubko igro leta 1903 v Novem Yorku. Tu se igra tudi »Cyrano de Bergerac«, katerega smo videli že pred leti v Filadelfiji. Predstavite si, da igrajo tu tudi »Kornevilske zvonove«, ki zvonijo po celi Ameriki. Tu so otvorili tudi novo, veliko gledališče: tam dajejo ruske opere in balet. Neko drugo, čisto pariško gledališče igra poljske igre. Nekatera druga velika gledališča sploh ne igrajo. Ker so zaprta, pomeni to, da nimajo ničesar, kar bi igrala.

Ti pariški dramatični avtorji so res čudni možakarji. Začeli so s stavko, kakor zidarji. Ali pa jim pri-manikuje talenta, kar bo najbrže najbolj resnično!

Pripovedovali so mi sicer, da so se pozimi igrali v pariških gledališčin nove igre. Ampak jaz ne verjamem tega. Najbrže se delajo iz mene norca — ampak to ni lepo!

Ako bi se igrile v pariških gledališčin pozimi nove igre, bi jih gotovo ne dali na repertoar tudi danes, ko je v Parizu najbolj živo življenje, največja vročina, mesec, v katerem prihajajo v Pariz cele množice tujcev, ki bi radi gledali nove igre. Poljubljia vas, ljubi oče, vaš udani sin

I. A. Blackfeller.

P. S. In vendar! V Odeonu bodo danes igrali »Horacija«. To je baje nova veseloigra. Zvečer jo pojdem pogledat.

I. A. B.

Ljubljana.

Nas kranjski pedagogji. Pretekli teden so bila na črni deski ljubljanske preparandije objavljena imena tistih gojenecv in gojenk, ki so bili sprejeti v I. letnik teh učiteljskih. Za izpit v I. letnik ženske preparandije se je oglasilo okoli 95 učenk tukajšnjih dekliških šol. Sprejetih jih je bilo seveda samo 44, druge so bile odklonjene. Pogoj za sprejem v I. letnik je pred vsem ta (postavno namreč!), da napravi učenka izpit s prav dobrim, odnosno dobrim uspehom iz vseh predmetov. Pri tem izpitu paimagode klasifikacije in sprejema vso usodo v rokah vadi-nične učiteljice in pa učitelja, ki jim le nekako — asistirajo. Zgodilo se je pa in se godi še zdaj, da so sprejete na to pripravnico le tiste gojenke, kolih starši so ali svetovnoznani klerikalci ali takih, ki so s temi v zlahti ali pa hčere tistih ljudi, ki se

hodijo pred izpitom klanjat vadi-nim učiteljem in učiteljicam takega klerikalno - tercijskega kalibra kakor je Marija Stupica. Pod egido te Marije Stupice, ki zasluži že davno, da ji nebeški ženin pripne spredaj kak primeren red, — se je utaboril na tej prosulni pripravnici zadnja leta sistem, ki ne pozna nobene obzirnosti in pravice, marveč je krivičen in asilen kakor tisti, ki stoje za njim. Da se ta sistem iznebi na zvit način gojenk, ki pri izpitu odlično odgovarjajo, jim ali stavijo srednješolska vprašanja ali pa jih nesramno krivično — klasificirajo! Ker, če ima učenka iz osemrazredne ljudske šole v vseh predmetih »prav dobro«, ne more pri izpitu slabo odgovarjati. Pri tem sprejemu pa se gode zadnjih deset let na ljubljanskem ženskem učiteljsku stvari, ki kriče po radikalni remeduri! Politično - strankarski sistem je to, kar vlada zdaj na tej pripravnici in drugega ni! Kaj pa se pravi to, če n. pr. napravi učenka VIII. razreda izpit z odliko in je dovoli stara, pa ni sprejeta ne prvo leto in ne drugo leto, ko je izpit na pravila ravno s tako dobrim uspehom, in to samo zato ne, ker se oče ali mati nista ponižala ter šla proti svojemu naprednemu prepričanju klerikalnih ljudi na pripravnico prosit »milosti!« Sprejmejo se učenke klerikalnih staršev s slabim vsprejemnim izpitom, med tem, ko se odličnjakinje prav po tilhotapsko odklonijo! Klerikalce K — p ima n. pr. kar tri na pripravnici, zdravnik G. pa dve! Hčere takih familij odjedajo revnejšim kruh, imajo jih pa starši le s tem namenom na pripravnici, da ostanejo kot učiteljice v Ljubljani (druge morajo seveda na deželo!) — in si potem lažje ujamajo v plesnih dyoranhv kacega ženina, ki si morda že čez par mesecev — lase ruje! Torej za ene pripravnice za dresiranje v stradanju, za klerikalne protežirance pa pripravnice za lov ženinov! Kako se pri sprejemu nastopa, ilustruje tudi tole: Lansko leto je n. pr. vadiška učiteljica S. protežirala zato zoper sprejem neke revne učenke, češ, »ker si oče služi kruh pri napredni stranki!« — Pri drugi učenki je zahtevala kot pogoj, da bo sprejeta, od matere, da jo vpiše v — »Slomškovo zvezo!« itd. Zdaj pa vprašamo ravnateljstvo in tisto čedno družbo vadiških učiteljic: Čemu pa zahtevate potem sploh izpit od vseh? Odberite rajše takoj pri vpisavanju otroke vaših protežirancev in respektiranih familij, druge pa odklonite, da se ne bodo potem starši jezili, otroci pa užaljeni zapuščali po izpitu to s Kristusovo in svetniško soho okrašeno poslopje, za katerega so se morali po cele tedne pripravljati! To je že korupcija najhujšete sorte in političen gnoj tiste kvalitete ki se je deloma že, deloma pa se še bo kidal prihodnji mesec v Ljubljani. Vse pa kaže, da bo na Kranjskem za naprej treba radikalno desinficirati razne — zasebne in javne hleve! Naučni minister Hussarek pa naj si potem maši nos in ušesa, ko pride doza tega smradu tudi — do negal!

Prižadeti starši.

Katoliški rumel bo prihodnji mesec v Ljubljani. Ljubljanski klerikalci in tercijski se že ta mesec — gonijo in porivajo ženske po hišah beračit in nadlegovat napredne gospodaje in stranke za stanovanja in prenočišča. In pri tem še zahtevajo to — zastoj! Kdaj stori kak duhoven kaj zastoji? Naprednjaki ljubljanski, pokažite jim vrata!

200.000 K bodo zopet vrgli v božjo čast in jezuitske žepe ljubljanski in kranjski, tercijski in tercijske. Klerikalci se pa za zidom krohotajo tem dobrim kristijanom!

Pozdravljamo vse napredne jugoslovanske abituriente in abiturientke, ki pridejo danes popoldne na IV. sestanek avstr. jugosl. napr. učiteljskih abiturientov in abiturientk. Opozarjamo vse napredno občinstvo na to zborovanje, ki se vrši jutri ob pol 9. v veliki dvorani »Nar. doma« in upamo, da se ga isto udeleži v čim večjem številu in pokaže s tem, da se zanima za boj in razvoj naprednega učiteljstva. **Že danes opozarjamo tudi na koncert in veselico, ki jo priredijo zborovalci v soboto ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Nar. doma«.** Vstopnina 1 K za osebo.

Razlika. Ko je dr. Indra iz Kostanjevice — nota bene se je ta človek poklerikalil — umrl v ljubljanski bolnici, je vodstvo izdalo okrožnico, da se naj vsi zdravniki brez izjeme udeležijo pogreba. Ob smrti dr. Košmelja pa vodstvo ni našlo toliko čuta — mogoče zaradi tega, ker je bil naprednjak — da bi pozvalo zdravnike, da se pogreba udeležijo. Ni šel noben zdravnik za sprevedom razven vojaških — dr. Stare, dr. Kass, dr. Pintar.

Iz Spod. Šiške. Na prijaznem Stajerčevem griču imamo Šiskarji hotel »Bellevue« last vinotrčca g. A. Zajca. Predno se je sezidal hotel, se je tu ustavil skoraj vsak človek in

je gledal lepo okolico, ki se vidi s tega kraja v vsi svoji krasoti. Ta prijazni javni prostor je vzel g. Zajc s tem, da je sezidal hotel. Od začetka je bilo tu še precej gostov, zdaj pa sedi le par nadutih klerikalcev in par nemškutarjev. Zadnjič je bila v Bellevue neka veselica, za katero bi ne vedel živ krst, ko bi ne bila visela iz Bellevue »kranjska fana«, ki se jo nam hoče zadnje čase vsiliti in ima tele barve: rumeno - rdečo - modro (modro seveda bolj temno.) Na veselici je bilo le nekaj ljudi, ki so govorili v drugem deželnem jeziku. Pravijo pa, da je v »Bellevue« včasih čez uro odprto, ne da bi se za to plačal odmerjeni prispevek. V tem oziru je sedanja policija zelo stroga in mislimo, da smemo zahtevati za vse enako mero.

Ustni in zrelotni izpiti na moškem učiteljsku v Ljubljani so se vršili od 7. do 11. na ženskem učiteljsku od 7. do 14. julija. Za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom je naredilo zrelotni izpit 13 gojenecv (Klanšek z odliko), 36 gojenk in ena privatistinja (z odliko Delata, Fuks, Jeglič, Kredar, Kump, Lapajne, Mandelj, Modic, Mohar, Muck, Pirc, Spetzler, Zadnik), za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom dva gojenca in ena gojenka. Sedmim gojencom in 3 gojenkam je dovoljen v začetku prihodnjega šolskega leta ponavljajni izpit iz enega predmeta. Ena gojenka je izpit radi bolezni preložila in ena ni naredila zrelotnega izpita.

Zlet Sokolske župe Ljubljana I. v Ribnici. V nedeljo, dne 20. julija poleti Sokolstvo zopet enkrat v enega najprijaznejših trgov naše Dolenjske, v Ribnico. Kdo ne pozna Ribnice, ne Ribničanov, znanih po svetu po svoji šegavosti, prostodušnosti in odkritosrčnosti! Zato tem upravičnejše Sokol pričakuje, da se tega zleta udeležijo ne le čim največje število Sokolov in Sokolic, temveč tudi drugo Sokolstvu naklonjeno občinstvo iz Ljubljane, Gorenjske in iz bližnje in daljnje Dolenjske, saj gre za širjenje in poglobitev sokolske ideje in sokolskega dela, pa tudi za manifestacijo napredne misli proti klerikalizmu, ki visi kot težka mora nad celo našo Kranjsko. Nobenemu udeležniku pa ne bode žal, da se je udeležil tega slavlja, ki ga bode imelo Sokolstvo v Ribnici dne 20. julija. Telovadba članstva, moškega kot ženskega, izvaljanja obrtnega naraščaja bodo nudila vsakomur, ki je vnet za sokolsko delo, obilo užitka, trdemu delu pa bode sledila vesela, neprisiljena zabava. Priprave za obojno so v polnem teku in kdor pozna ravno Ribničane, se lahko zanese, da bode uspelo vse kar naljepe. Zato še enkrat: Pridite in pogledite!

Ribniški Sokol prosi ponovno vsa društva, da se pravočasno oglašijo radi skupnih kosil.

Na oklicih so: Franjo Lobovec, brivski mojster in Roza Vovk, vlagalka; Josip Reja, c. kr. redar in Pavlina Školaris.

Pes ga popadel, 36letnega dninarja Franca Trebna je popadel dne 13. t. m. v gostilni pri Česnovarju na Dolenjski cesti neki pes za levo stegno in za obe roki. Treben je moral iskati pomoč v deželni bolnici.

Nesreča v sled splošnih konj. Hlapcu Antonu Zupanu iz Črnuč pri Ljubljani, ki je sedaj uslužben pri »Puntigamu«, so se te dni splašili konji, vsled česar je padel Zupan raz voz in se poškodoval na glavi, levi roki in desnini nogi.

Raz stolišče je padel predvčerajšnjim gletni Franc Rožič pri zaključni slavnosti otroškega vrta na Zaloški cesti pri Šarabonu. Padel je tako nesrečno, da si je pretresel močgane in zlomil levo nogo. Odpeljali so ga v deželno bolnico.

Železen prah mu padel v oko. 16letnemu kovaškemu valencu Antonu Macerolu iz Spod. Šiške je padel te dni v tovarni pri »Keršiču« med delom železen prah v levo oko in ga poškodoval. Iskati je moral pomoči v deželni bolnici.

V mestni klavnici se je od dne 29. junija do 6. julija 1913, zaklalo: 63 volov, 3 bik, 6 krav, 151 prašičev, 194 telet, 34 kostrunov, 19 kozličev. Vpeljanega mesa je bilo 379 kg. Zaklane živine se je vpeljalo: 1 prašič, 24 telet. Opomnja: 1 govedo z mal. zob.

Umrli so v Ljubljani: Magdalena Požar, hči knjižoveškega pomočnika, 2 meseca. — Andrej Ham, skladiščni mojster, 48 let. — Pavel Česnovar, gostilničarjev sin, 18 dni. — Ana Virant, hči tob. tovarne delavca, 3 meseca. — Marija Košir, zasebnica, 73 let. — Ana Kovač, mestna uboga, 55 let. — Ivan Zupan, posestnik, 38 let. — Marija Pezdirc, dninarica, 62 let. — Marija Košir, delavka, 18 let. — Ana Brence, dninarica, 35 let.

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan izbornega vspeveda s krasno dramo »Neuresničene sanje«. Ve lezanimiv je Journal Pathe in komični film »Morica zemeljski ostanki«.

Jutri specialni večer z Nordisk dramo »Stare matere uspavanka«. (Psylander v glavni vlogi.) V soboto »Bele lilije«. Drugi teden »Otrok Pariza« v 7 dejanjih.

Loterijske številke. Trst: 62, 76, 55, 54, 57.

Trst.

V soboto se je zaključilo kakor povsod tudi pri nas šolsko leto. Predno so dobili otroci izpričevala (žalibog, da so izpričevala dvojezična, italijansko-slovenska, zakaj šala v Šklednju je komunalna) so bili pri maši. Doslej je imel mašo slovenski oddelek komunalne šole z italijanskim oddelkom, letos pa so imeli slovenski učenci mašo posebej in pri maši se je pelo slovensko, prej nič. Saj je bila tudi cerkev natlačena. Slovenski oddelek komunalne šole je petrazreden deški in petrazredni dekliški s tremi paralelkami (poleg tega pa še nadaljevalni tečaj): vseh slovenskih učencev je okrog 700.

Šentjakobski naraščaj »Sokola«. Pri zadnjem zletu tržaške sokolske župe na Občinah je nastopil tudi naraščaj od Sv. Jakoba, Mladih šentjakobskih telovadcev je bilo kakih 130. In vsi ti so brez izjeme učenci na Ciril-Metodovi šoli pri Sv. Jakobu. Naraščaj je vadi učitelj Ciril-Metodove šole g. Jezeršek. Občudovanja vredna je njegova vztrajnost, s katero je pripravil naraščaj v nekaj mesecih do tako razveseljivega uspeha.

P. S. Pred nekaj dnevi je bil naraščaj šentjakobskega »Sokola« fotografiran v različnih točkah prostih vaj, ki so se proizvajale ob zletu na Občinah. Najbrže pridejo te slike v »Ilustrovani tehnik«. — In še nekaj. V zadnjem času se je slišalo govoriti, da mislijo nekateri gospodje potisniti g. Jezerška v ozadje in da bo postavljen za vadi telja šentjakobskega naraščaja drug vadi tel. Če je to resnica, potem je to res lepa hvaležnost dosedanemu vadi telju, brez katerega še ne bi bilo naraščaja pri Sv. Jakobu.

Letno poročilo Ciril-Metodove šole v Trstu. Ciril-Metodova šola v Trstu je izdala včeraj ob zaključku šolskega leta obširno tiskano letno poročilo (39 str.). Vsebinska poročila je sledeča. V začetku kratak uvod z naslovom: Četrtna stoletja in z razpredelnico razvika šole v minulih 25 letih, iz katere se da posneti, da je obiskovalo Ciril-Metodovo šolo v prvem letu njenega obstanka 74 let, a je število učencev naraslo v 25 letih na 833 otrok. — Nato sledi slika nove Ciril-Metodove šole pri Sv. Jakobu in štirje čedni načrti vseh nadstropij te nove šole. — Za šolskim poročilom sledi drugi oddelek poročila z naslovom. Učiteljski zbor, ki pokaže, da je poučevalo na šoli 40 učnih moči, in sicer voditelj in voditeljice šole, 33 učiteljev in učiteljic ter 5 pomožnih veroučiteljev. Tretji oddelek poročila vsebuje kroniko, četrti pa nosi naslov: Zbirke učil in knjižnice. Za učila se je potrošilo v letošnjem šolskem letu 1810 K; knjižnica šteje 361 knjig. Peti oddelek poročila ima imenik vseh otrok na Ciril-Metodovi šoli, na koncu poročila pa je pregledna statistična razpredelnica vseh treh Ciril-Metodovih šol v Trstu, namreč deške, dekliške in one na Acquedottu. Iz te razpredelnice je razvidno, da je bilo ob koncu š. leta navzočih na Ciril-Metodovih šolah v Trstu 1722 otrok. Od teh ima domovinsko pravico v Trstu 1025 otrok. — To poročilo priporočamo ne samo Slovencev, ampak tudi vladar Italijanom, posebno pa gospodom okoli »Indipendenta« in »Piccola«, ki vedno pišejo o pritepecih. Dobro naj si zapišejo, da je v Trstu na Ciril-Metodovih šolah 1025 slovenskih otrok, tržaških Slovencev, za katere bi moral skrbeti mestni magistrat ali vlada, a so odvisni od podpor našega ljudstva. Kam bi šli vsi ti otroci, ko bi ne bilo Ciril-Metodove šole? — Slovenci, tu vidite važnost naše Družbe. Podpirajte jo!

Iz Gabrovce pri Komnu. Kakor vsako leto, se je vršila pri nas tudi letos na dan Sv. Petra cerkvena procesija z najsvetejšim. Toda opaziti je bilo, da letos ni bilo tiste velike slovesnosti, kakor n. pr. druga leta. In kdo je temu kriv? Pomislite, da sam naš prečastiti g. Vikar Vugo, in sicer bržkone zaradi tega, ker ni bil takrat v Rimu, ko so proglasili naš sveti oče Cirila in Metoda za svetnika. Stvar je namreč sledeča: Naša domača dekleta so se na veselici, ki jo je priredila naša podružnica družbe sv. Cirila in Metoda, tako daleč izpozabila, da so začela — pomislite! — celo plesati, kar je našega prečastitega tako razsrdilo, da jim je prepovedal peti v cerkvi. No, zato pa se je procesija tako salamensko slabo obnesla. Vladala je splošna klavrnost. Prečastiti se je z rogovilenjem proti naši šolski družbi tako zameril, da niti domačih nebo- in zastavo-noscev ni mogel dobiti. To je bil pač najpri-

mernejši odgovor na prečastitega predrznost, ki pa bo postal popoln šele tedaj, kadar mu bodo vsi Gabrovčani pokazali hrbet. Kdor zaničuje našo šolsko družbo na ta način, da prepoveduje dekletom peti v cerkvi zaradi tega, ker so se udeležila prireditve naše prekoristne šolske družbe, ta pač nič boljšega ni vreden. Sicer pa bo pri nas nazadnjakom itak kmalu odklenalo. Uporizoriti jim bo treba veliko procesijo, ki bo pomenjala pogreb vseh onih, ki izrabljajo najsvetejšega v strankarske namene. In ko bo pel politiki teh ljudi mrtvaški zvonec, takrat bodo v Gabrovici v znak veselja povsod razobešene zastave. Upamo, da ta čas ni več daleč.

Italijanski tatovi v škedenjskih plavžih. Iz Škedenja nam pišejo: Sedaj smo prepričani, kakšne uspehe imamo od Italijanov, ki pravzaprav niso za nobeno delo, pač na so zelo sposobni, če vidijo, da jim je dana prilika, da z dolгими prsti lahko kaj izpodmaknejo. Italijani, ki delajo v plavžih poleg nas Slovencev, so zelo slabi delavci, saj celi dan na nič drugega ne delajo, kakor na to, da ogledujejo, kaj bi se pustilo ponoči Slovencev pokrasti. Pripetilo se je že nešteto krat, da je nam Slovencev kaka stvar zmanjkala. Pred kratkim je vzel neki Italijan vsakemu izmed naših premikačev nekaj obleke, tako da se je lahko oblekel in obul od nog do glave. In sedaj je prišel na dan ravno tak slučaj. Pokradli so veliko stvari železonomcem. Potem pa so šli v delavnico, kjer delajo Nemci in so pokradli precej orodja. Te tatvine se dogajajo, odkar so prišli Italijani v plavže. Poprej se o tem ni ničesar slišalo. Ravnatelj naj le sprejema Italijane, da mu bodo cele plavže odnesli. To so nezanesljivi ljudje, ki znajo samo krasti, za delo pa niso. Za danes naj bo dosti. Če se bo še kaj pripetilo, pa bom zopet ka napisal. — Delavec v plavžih.

Celo na Ciril-Metodove veselice prihajajo izzivat. Kdo pa? No, saj vsi poznamo naše tržaške socialne demokrate. Pozno zvečer, ko ni več treba plačati vstopnine, je prišlo na Ciril-Met. veselico, ki se je vršila v nedeljo na vrtu kons. društva »Jadrana«, nekaj socialnih demokratov, izmed katerih je eden začel provocirati. Naši ljudje pa si kaj takega ne dovoljujejo, zato je nastal kraval. In le bogu naj se zahvali, da se je z njim usmisljeno postopalo. Pripetilo se mu ni drugega, kakor pa to, da je moral veselični prostor zapustiti. Za to je poskrbel policaj. Radovedni smo, kako bi socialni demokratje postopali, če bi jih kdo izmed nas šel izzivat na njihove veselice. Tako usmisljeni bi gotovo ne bili. Na razpolago imamo več slučajev, ko so napadli naše ljudi, in če so se tudi popolnoma mirno obnašali. Če mislijo delati na ta način reklamo za njihovega Puecheria, ki glasuje za »Lego nazionale«, se proklete motijo. Priporočamo jim, da prihodnjič, ko pridejo na naše veselice, pridejo nekoliko bolj zgodaj, da bodo vsaj trezni in da bodo žrtvovali za našo šolsko družbo vsaj vstopnino, povemo jim pa tudi, da prihodnjič ne bomo več z rokavicami postopali.

Tri mladenke zapeljane v javno hišo.

Trst, 14. julija 1913.

Bilo je v petek zvečer okrog polnoči. Na vogalu ulice Riborgo in Becherie je stal stražnik Meier v službi. Tu vidi pridrdrali po ulici Becherie kočijo, ki se je ustavila pred tolerančno hišo št. 45. Iz kočije je izstopila elegantno oblečena ženska, za njo pa tri mlade gospodične. Ena izmed teh mladenk pa je rekla v nemškem jeziku: Kaj, tu naj bi bilo prenočišče? »Samo začasno; jutri poide-mo v mojo vilo.« — Stražniku se je zdel ta kratak pogovor zelo sumljiv. Šel je na policijo, kjer je izrazil svojo sumnjo. Kmalu nato se je podal v ono javno hišo policijski uradnik De Franceschi, in od ravnat. Barbare Pussich, stare 32 let, iz Trsta, je zahteval, naj mu pokaže ona tri dekleta, ki so se pripeljale s kočijo. Deklet pa že ni bilo več, neki gospod jih je bil odpeljal.

Kako je prišlo do tega?

Ko so stopile vse tri mladenke v ono hišo in so se malo ozrle naokrog, so takoj spoznale, kje da so. Polotila se jih je groza, in z največjo energijo so zahtevale, naj se jih takoj izpusti iz hiše. »Gospodinja« pa jih je mirila na vse načine, ko pa je videla, da je vse zaman, je zaprla vse tri mladenke v malo sobico ter jim žugala, da ako ne bodo tihe, se jim bo zgodilo še kaj neprijetnega. — Ako malo pomislimo, spoznamo v kako neprijetnem položaju so se nahajale mladenke, iz dalje Galicije so bile speljane v tuje, nepoznano mesto, k tulim ljudem, ki jih zapirajo s ključem v zatesneno sobico. V grozi in obupu so začele vse tri mladenke kričati v sobici in

jokati. — V hišo je prišel gospod in povprašal, čemu to jokanje. Ko je izvedel od ravnateljice za kaj gre, je zahteval naj vse tri mladenke takoj izpusti, sicer pojde na policijo in naznani vse. Ravnateljica se je vstrašila odločnega nastopa in je takoj izpustila mladenke iz sobice. Gospod pa jih je odpeljal proč, in sicer v neko restavracijo v ulici Felice Venezian, kjer jim je preskrbel prenočišče.

Policija išče mladenke.

Ko se je prepiral policijski uradnik De Franceschi, da onih deklet v resnici ni več v javni hiši, je odšel ter odredil, da so odšli iskat dekleta razni policijski funkcionarji. Toda vse iskanje je bilo brezuspešno. Teda je se podal policijski uradnik zopet v ono javno hišo in je zahteval od ravnateljice, naj mu pove, kdo je odpeljal dekleta proč. Slučajno je ravnateljica poznala tistega gospoda in je povedala njegovo ime. Policija je gospoda takoj poiskala, in od njega je izvedela, da se nahajajo dekleta v restavraciji v ulici Felice Venezian. Ni preteklo dolgo časa, in že so bila vsa tri dekleta na policiji, kjer so bila zaslišana. Vse tri mladenke so iz Galicije, in sicer Tekla Vosna, stara 20 let, iz Tremborle, Mihaela Jajskuš, stara 20 let, iz Leopolda in Petronila Karpinska, stara 19 let, iz Sambora. — Na vprašanje, kako so prišle v Trst in v javno hišo, so pripovedovale sledeče: Vse tri so se bile obrnile na neko posredovalnico dela v Leopoldu. Tu se je prijavila neka elegantno oblečena gospa in je ponudila vsem trem službo. Vosni je obljubila mesto kuharice ter ji je obljubila 100 kron na mesec. Jajskuševi je obljubila mesto sobarice. Karpinski pa mesto podkuharice. Obema je seveda ponudila dobro plačo. Vsa tri dekleta so službo sprejela in se pripravila za odhod proti Dunaju. Ona gospa, ki je rekla, da se imenuje Ksenija S., je povedala, da stanuje na Dunaju. Njen soprog, tako je pripovedovala, zavzema eno izmed prvih mest v vojaški službi. Pokazala jim je tudi legitimacijo za znižanje voz, cen po drž. žel., ki pa se je glasila na soprogovo ime in je nosila njegovo sliko. Oblečen je bil v uniformo avstrijskega oficirja. Dama se je vozila na železnici v drugem razredu, dekleta pa v tretjem.

Na Dunaju.

Ko so dospeli z železnico na Dunaj, so odšle vse štiri v neko restavracijo. Dama pa se je kmalu odstranila. Rekla jim je, da gre poklicat po telefonu domači avtomobil, ki jih bo prepeljal domov. Ko se je dama povrnila, pa je rekla, da je izvedela, da je odšel njen soprog z Dunaja v Trst, kjer imajo krasno vilo. Naročil je, naj se pripelje takoj v Trst, kjer ostanejo čez počitnice.

V Trst.

Zopet so se pripravili za odhod. Kupile so vozne listke do Trsta in stopile v vlak. Prispele so v Trst, in s postaje so se odpeljale s kočijo v — javno hišo, za katero so bila dekleta namenjena. Kaj se je zgodilo potem, nam je znano.

Aretacije.

Ko je bila policija na jasnem, je dekleta takoj izpustila ter odredila, da pridejo zopet v domači kraj, ravnateljica javne hiše pa je bila aretirana, ker je obdržala dekleta v svoji javni hiši proti njihovi volji. Policija je tudi dala zapreti njeno tolerančno hišo. Nato je poiskala policija tudi ono »dama«, ki ni nič drugega, kakor zvodnica. Njen soprog pa je lastnik one tolerančne hiše v ulici Beccharie, poleg tega pa je tudi stavec stanujoč

v ulici Pondares, Zvodnica Ksenija S. je bila takoj aretirana in z njo tudi njen soprog, ki je bil celo na policiji tako predrzen, da je prijel Teklo Vosno za vrat, ker je povedala nekaj, kar mu ni bilo po volji. — Vsi trije: ravnateljica tolerančne hiše ter lastnik in njegova soproga pridejo pred sodišče kot kriminalni hudodelci.

Se posebej pa pride Ksenija pred sodišče zaradi goljufije v škodo državni železnici. Ona legitimacija, s pomočjo katere je lahko dobila znižano vožno ceno, ni bila njena, ampak najbrže kje ukradena. — Poleg vsega tega pa je prišla policija na sled, da sta Ksenija in ravnateljica krivi zločina, ki sta ga povzročili s tem, da sta povzročili abortiranje pri neki nesrečnici, ki je bila v njihovi tolerančni hiši, a leži sedaj v smrtni nevarnosti v tukajšnji mestni bolnišnici.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Pred mirom!

Položaj na Balkanu, ki je bil vsled rumunskega prodiranja in vsled pretiranih grških zahtev in turških groženj, zapleten in grozeč ob enem se bo po sestanku min. predsednikov, Pašiča, Venizelosa in Vukotiča v Skoplju znenostavil. Kakor zatrjuje srbski tiskovni urad, je sestanek omenjenih treh ministrskih predsednikov imel za vse stranke zadovoljiv rezultat. Nevarnost je bila v tem, da bi Grška stavila previsoke zahteve, v katere bi Srbija nikakor ne mogla privoliti, ker tudi v njenem interesu ni, da bi prišla Egejska obal v neslovanske roke, posebno ker se na Grke nikakor ni zanašati. Saj se že sedaj zagovarja v Atenah zveza grško-rumunska kot proti-utež jugoslovanske balkanske zveze, ki bi stala ob strani tripelentente, med tem, ko bi Grška in Rumunska bili ob trovezvi. Sicer se z uradnih mest ni ničesar v tem smislu izjavilo, toda žurnalistika in s tem javno mnenje širi to idejo, kar je gotovo značilno in vsekakor vredno, da se upošteva.

Tedaj: sestanek v Skoplju se je dobro obnesel in takoj se začne pogajanja z Bolgarijo, ki jo je že ruska diplomacija pripravila za srbske in deloma tudi za grške predloge, tako, da je upati, da se ta pogajanja ne bodo preveč zavlekla, posebno ker se le s hitro sklenitvijo miru obrani Bolgarija daljših zgub v Traciji in večjih ponižanj v svoji stari zemlji, kjer Rumuni še vedno prodirajo in groze prodirati tako dolgo, dokler ne bo sklenjen mir. Svojo grožnjo so Rumuni tudi že udeležili, prekoračili so Donavo in prodirajo proti Plevni in — Sofiji. Turki so pa tudi čimdalje blaznejši in pravijo, da bi se splačalo poskusiti pustolovščino v Traciji, proti Drinopolju. Ko bo sklenjen mir med Srbijo in Grško na eni strani in Bolgari na drugi strani — se bodo tako Rumuni kot tudi tudi Turki spametovali.

SESTANEK V SKOPLJU.

Belgrad, 16. julija. Srbski tiskovni urad poroča: Pašič se je tekom današnje noči vrnil iz Skoplja, kjer je bilo na sestanku ministrskih predsednikov Pašiča, Venizelosa in Vukotiča doseženo popolno sporazumljenje. Kakor se poroča, je pri-

čakovati vsak trenutek prihoda bolgarskega delegata v Belgrad.

PREBIVALSTVO PAŠIČU.

Belgrad, 16. julija. Uradno: Min. predsedniku Pašiču je na njegovi poti v Skoplje prišlo prebivalstvo v Nišu in Skoplju velike ovacije.

DEMISIJE.

Sofija, 16. julija. Uradno se poroča, da je dal Danev demisijo.

BERCHTOLD MENDA TUDI

Isi, 16. julija. Berchtold, avstrijski zunanji minister, je bil sprejet danes v audienci, ki je bila zelo dolga. Širijo se govornice, da je podal Berchtold danes demisijo. Uradnega poročila o audienci ni.

TUDI TURČIJA — POLITIZIRA.

London, 16. julija. Reuter poroča iz Carigrada: Četudi se oficijelni turški krogi glede meje z Bolgarijo in glede pohoda armade drže rezervirano, vendar ima Reuter pozitivno sporočilo, da je turška vlada odločena prodrati do Drinopolja in ga — zasesti. (Torej hočejo začeti z ekspanzivno politiko.) Brez ozira na materialne uspehe, ki bi se dali doseči, bi vsak uspeh pomenil ojačenje pozicije turške vlade. Zato — tako mislijo v Carigradu — bi kazalo začeti s pustolovščino — tudi v slučaju, da bi proti temu nastopile velesile, kar se pa dosedaj še ni zgodilo in po prepričanju turških krogov tudi tega ni pričakovati.

PA SE BO Vendar ZGODILO!

London, 16. julija. Angleški poslanik bo nastopil jutri pri Porti, da jo pregovori, naj nikar ne gre dalje kot do linije Enos-Midija.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Centenim obiskovalcem Trsta se priporoča prenočišče v hotelu H. Kosič, ulica Carradori št. 15. Cene nizke. — Skupno več dijakov, najnižja cena.

Dva dobro ohranjena damska kolesa s prostim tekom se kupi. Več pri M. Krapeš urarju. Jurčičev trg št. 3, Ljubljana. 645—3

Lepo meblirana separirana soba se odda s 1. avgustom. Rimska cesta 17. I. nad. 637-3

Tromesečni prepeličar, nemške pasme, kratkodlak, lepo pisan, plemenitih staršev, kakor tudi taka krasna dvoletna plemenska psica se ceno proda. Naslov v »Prvi anončni pisarni«. 634—3

Meblovano stanovanje (letovišče) s kuhinjo in vrtom se odda v mlekarni »Svetje« v Medvodah. 643—1

Dobro vpeljana brivnica se radi vojaštva ceno proda. Naslov v »Prvi anončni pisarni«. 642—1

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo vjudno vabimo na novo naročbo, stare p. n. naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času obnove, da pošiljanje ne preneha in da dobe vse številke

„DA N“

velja v Ljubljani na dom dostavljen:

Vse leto . . . K 18— . . . Cetrt leta . . . K 4-50
Pol leta . . . K 9— . . . En mesec . . . K 1-50

V upravnistvu prejemam na mesec K 1-20.

S pošiljanjem po pošti v Avstriji velja:

Vse leto . . . K 20— . . . Cetrt leta . . . K 5—
Pol leta . . . K 10— . . . En mesec . . . K 1-70

Za Nemčijo vse leto K 24. Za Ameriko in druge dežele vse leto 30 K.

Naroča se lahko z vsakim dnem, a hkratu se mora poslati tudi naročnino, drugače se ne oziroma na naročilo.

Pri reklamacijah naj se navede vedno dan zadnjega plačila naročnine.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira in vsakemu, kdor je ne vpošlje o pravem času.

Upravištvo „DNEVA“.

Brivski pomočnik

vesten in soliden se sprejme. Nastop 21. t. m. Štefan Strmoli, Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

Tovarna pianinov

Anton Pečar, Trst

ulica Farneto št. 42.

izdeluje po naročilu pianine, ki so po svoji konstrukciji, dobrem materialu in najnovejšem lastnoizumljenem modelu dosegli vsepovsod najljubši sloves. Priporočam se slav. učitelstvu, p. n. duhovščini i. dr. vrleuglednim krogom za naročila, kakor tudi vsako uglaševanje in popravljanje glasbenih instrumentov.

Velika čevljev zaloga

domačega in tujega izdelka.

Naročila se sprejemajo po meri. — Prva delavnica za popravo čevljev. Priznana dobra in točna izvršitev. Solidne cene! Velika zaloga Berson in Palma podpetnikov.

M. TREBAR, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 6.

Teodor Kunc

Prešernova ulica št. 5, I. nadstropje.

Damski modni salon

za angleška in francoska
.. dela se priporoča. ..

Ne glede na vrednost blaga

dajem panama slamnike, ki so preje stali 12—14 K za 6 K
spalne obleke 13—16 7 .
bele obleke zadnje nov. 40—50 14 .
prašne plašče 18—20 10 .

Dalje velika zaloga pralnih oblek za gospode in otroke po najnižjih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

V poslovalnici c. kr. avstr. razredne loterije

Ljubljana, Kongresni trg št. 8

trgovina s papirjem, knjigami, umetninami in muzikalijami

KAROL TILL

se sprejemajo predznamenbe za srečke ter se od avgusta dalje prodajajo srečke za prvo žrebanje.

Otvoritev obrti dne 15. julija 1913!

Spedijsko in komisijsko podjetje

Telefon št. 266 — Ljubljana

Fran Uher

Spedijsko in komisijsko podjetje

Šelenburgova ulica št. 4.

Spedicije vsake vrste, dovažanje blaga, selitve, zacarinanje, skladišča, reklamacijska pisarna za vozninske difference itd. — Komisijski posli. — Prodaja premoga (en gros) za domačo in industrijsko uporabo, drv in potrebsčin. — Zastopstva.

Zahvala in priporočilo:

P. n. Glede na to, da sem izstopil iz službe „Balkana“, trgovske, spedijske in kom. delniške dr. podružnica Ljubljana in se s 15. julijem na tukajšnjem trgu samostojno etabliram, si usojam s tem vsem trgovskim prijateljem in p. n. naročnikom, ki so me osebno obilo podpirali od ustanavljanja firme „Balkana“ pa do mojega izstopa, izrekati najtoplejšo zahvalo in prosim te dobrohotnosti tudi pri moji lastni firmi.

Priporočam se z velespoštovanjem

Fran Uher.